

Dorovský, Ivan

Láska žádá o milost

In: Dorovský, Ivan. *Slované a Evropa : [srovnávací studie a stati]*. Vyd. 1.
V Brně: Masarykova univerzita, 2000, pp. 102-109

ISBN 8021023260

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/123045>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

LÁSKA ŽADÁ O MILOST

Když jsem před více než deseti lety psal o básnických setkáních, festivalech a udělovaných cenách za poezii na Balkáně, nazval jsem tenkrát svůj článek *Poezie zní Balkánem*. Mohl bych říci, že poezie zněla Balkánem po celá staletí. A dodnes zní mj. v lidových písních, které vznikaly již před téměř jedním tisíciletím. A když pak tyto skvosty lidového nepokořeného ducha začali velcí evropští tvůrci (např. Johann Wolfgang Goethe) obdivovat a překládat do svých jazyků, stala se srbská, bulharská či makedonská kultura součástí evropského kulturního dědictví. Lid Balkánu je poeta natus.

Balkán však nemá pouze jedinečnou a bohatou lidově slovesnou tvorbu. Balkán je bohatý také na básníky a básnířky. Jestliže Sapphó byla největší lyrickou básnířkou starověku, pak ji v nové době následovala rodem i tvorbou příbuzná Myrtilotissa (1885–1970, vlastním jménem Teony Drakopulu), která jako první básnířka v novořecké literatuře vytvořila dílo trvalých uměleckých hodnot.

Sapphó i Myrtilotissa mají na Balkáně své slovanské sestry: Bulharky Doru Gabeovou a Elisavetu Bagrjanovou, Charvátku Vesnu Parunovou a Srbku Desanku Maksimovićovou. Všechny patří (spolu s Annou Achmatovou a Mariinou Cvetajevovou) k výrazným tvůrčím osobnostem 20. století.

Desanka Maksimovićová (narodila se 16. května 1898 v Rabrovici u Valjeva — zemřela 11. února 1993 v Bělehradě) je nejlyričtější srbským básnickým tvůrcem všech dob. Možná právě proto již před mnoha lety jeden literární kritik kromě jiného napsal, že její lyrika je „*chemicky čistá*“ a že po přečtení jejích veršů „*se člověk cítí, jako by se omyl rosou*“.

Desanka Maksimovićová se narodila v učitelské rodině, která byla orientována slovansky. V knihovně jejího otce bylo mnoho knih ruských autorů, které později výrazně ovlivnily její překladatelskou orientaci na ruskou a bulharskou poezii. Stejně jako ji nesporně ovlivnil její manžel Sergij Slastikov, který byl ruského původu. Odtud zřejmě pramenila její láska k básnické tvorbě Alexandra Sergejeviče Puškina, Tarase Ševčenko, Alexandra Bloka, Borise Pasternaka, Anny Achmatové, Mariny Cvetajevové, ale též její dlouholeté přátelství s D. Gabeovou, E. Bagrjanovou, Blagou Dimitrovovou či Annou Kamenovovou aj.

Dětství prožila Desanka v Brankovině, kde vychodila základní školu. Poté studovala na gymnáziu ve Valjevu, kde v roce 1919 maturovala. Na bělehradské univerzitě vystudovala jugoslávskou literaturu a nastoupila jako profesorka gymnázia. Krátce na to získala stipendium francouzské vlády a pobyla jeden

rok na pařížské Sorbonně, kde poslouchala přednášky z dějin umění, z obecných dějin a z estetiky. Po návratu z Francie (1925) působila rok jako profesorka dějepisu a literatury na učitelské škole v Dubrovniku. Pak se vrátila do Bělehradu, kde žila až do své smrti. V letech německé okupace byla v roce 1941 předčasně penzionována. Po osvobození země v roce 1945 pak až do odchodu do důchodu v roce 1953 byla profesorkou dívčího gymnázia.

Desanka Maksimovićová tvořila více než sedmdesát let. Verše se pokoušela psát již jako gymnazistka. První básně uveřejnila v roce 1919 v časopise *Misao* (Myšlenka), který redigovali Sima Pandurović (její profesor na gymnáziu) a Velimir Živojinović-Massuka. Ti ji také v psaní básní podporovali, stejně jako básníci Jovan Dučić a Milan Rakić, Miloš Crnjanski, Charvát Gustav Krklec aj., s nimiž se seznámila za studií. Přátelila se s básnířkou Jovankou Hrvaćaninovou, s níž vydala v době německé okupace společně knížku **Hádanky snadné pro žáčky prvňáčky** (1942, Zagonetke lake za prvake djake).

Když pak v roce 1924 D. Maksimovićová vydala svou první sbírku veršů **Básně** (1924, Pesme), tvůrci starší generace srbských básníků v nich spatřovali nový cit a nový výraz, zatímco pro mladé tvůrce byla její poezie příliš tradiční. Jedni i druzí však rozpoznali v její lyrice opravdovost citu. Byly to milostné verše o dívčím probuzení a neklidu, o dívčích tajemstvích a prvních milostných vzplanutích, kdy dívky klopí zrak a tiše „pláčou v sobě tam, kde slzy nikdo nevidí“. Láska je ostatně spolu např. s vlastenectvím, spravedlností, lidskou hrdostí a odvahou jedním ze základních motivů v celé její tvorbě.

V dalších letech vnášela autorka do svých klasicky tvarovaných lyrických básní stále hlubší myšlenkový náboj, osobní výpověď a zpověď, např. ve sbírkách básní **Zahrada dětství** (1927, Vrt detinjstva), **Zelený rytíř** (1930, Zeleni vitez), **Hostina na louce** (1932, Gozba na livadi), **Nové básně** (1936, Nove pesme). Lyričnost byla pro Desanku Maksimovićovou to, co kdysi její kolegyně Jelena Spiridonovićová-Savićová označila jako „výraz hluboké religiozity“, který se „projevuje ve svém prapůvodním tvaru: v hlubokém pocitu sepětí s přírodou, lidstvem, s vesmírem“. Autorka čerpala rovněž symboly, postavy i tvůrčí postupy z lidové slovesné tvorby, které přetvářela a přizpůsobovala básnickému stylu dvacátých let. Její básně jsou psány volným veršem, mají převážně strofickou strukturu, jejich sylabika je značně proměnlivá. To jí umožňovalo takový rytmus, který byl blízký rytmu mluveného jazyka.

Na konci osmé desítky svého života se v jednom rozhovoru básnířka přiznala, že si z dětství více pamatuje to, co viděla, než to, co prožila, že má dojem, že její dětství bylo prozářené, zelené, melodické a hřejivé. V rozsáhlé básnické skladbě **Dětství** (Detinjstvo) se pokusila z toho všeho zachytit aspoň zlomek. Psala v ní o tom, že „dětství je světlé zapomenuté ohniště, plné křídel k letu, zvuků kostelních zvonů i blaženého ticha, plné smutku“, že je to „melodická zahrada slov“. Báseň končí verši:

*Dětství mé, ty dávno vyschlá roso,
sypávala jsem za sebou drobné proso,
abych se mohla k tobě vrátit z dáli,
už však roky proso, žel, už sezobaly.*

V letech okupace a národně osvobozenického boje se básnířka živila mj. tím, že se sestrou pěstovala na zahradě zeleninu a dávala soukromé hodiny z matematiky a z jazyků. Žilo se jí nesnadno a těžko snášela porobení svého lidu. Pozorně sledovala úspěchy národně osvobozenického války. A nepřestávala psát. V té době vznikly např. básně **Krvavá pohádka** (Krvava bajka) o masovém vraždění fašistů v Kragujevci v roce 1941, **Srbsko za soumraku** (Srbija u sutonu) a **Srbsko se probouzí** (Srbija se budi), poéma **Osvobození Cvety Andrićové** (1945, Oslobodjenje Cvete Andrić), která vyšla v českém překladu pouze v denním tisku (1968) aj. Zachytila v ní radost a nadšení skutečné náde-
nice a přadleny z Brankoviny (kam Desanka Maksimovićová chodila do školy), která jako rovnoprávná žena jde poprvé k volbám.

Po roce 1945 vydala D. Maksimovićová další sbírky veršů: **Básník a rodný kraj** (1945, Pesnik i zavičaj), **Vlasti, zde jsem** (1950, Otadžbino, tu sam), **Vůně země** (1954, Miris zemlje), **Zajatec snů** (1960, Zarobljenik snova), **Poddaní slunce** (1962, Sunčevi podanici), **Básně** (1963, Pesme), **Žádám o milost** (1964, Tražim pomilovanje), **Vrátka** (1968, Vratnice), **Už nemám čas** (1973, Nemam više vremena), **Kronika Perunových potomků** (1976, Letopis Perunovih potomaka), **Ničí země** (1978, Ničija zemlja), **Slovo o lásce** (1983, Slovo o ljubavi), **Mezníky vzpomínek** (1983, Medjaši sećanja) aj. V den jejich devadasá-
tin vyšla sbírka veršů **Budu si vše pamatovat** (1988, Pamtiću sve).

Básnická sbírka **Žádám o milost** je některými literárními kritiky považována za mezník nejen v tvorbě Desanky Maksimovićové, nýbrž i celé srbské básnické tvorby šedesátých let. Autorka v ní „*syntetizovala, obnovila a obohatila vše, co dosud cítila a co opěvovala*“.

Sedmisvazkové **Sebrané spisy** (Sabrana dela) její básnické tvorby byly vydány poprvé v roce 1969 a od té doby již vyšly v pátém vydání. Kromě poémy *Osvobození Cvety Andrićové* napsala ještě rozsáhlé poémy **Vlast v prvomájovém průvodu** (1949, Otadžbina u prvomajskoj povorci), **Vlasti, zde jsem** (1950, Otadžbino, tu sam), romány **Otevřené okno** (1954, Otvoren prozor) a **Vzpur-
ná třída** (1960, 1962, Buntovan razred) a **Nezapomínat** (1969, Ne zaboraviti), knihy povídek **Bláznovství srdce** (1931, Ludilo srca), **Jak žijí** (1935, Kako oni žive), **Strašná hra** (1950, Strašna igra), poémy a sbírky veršů pro děti, např. **Zlatý motýl** (1945, Zlatni leptir), **Ponorná řeka** (1948, Reka ponornica), **Vě-
trná ukolébavka** (1953, Vetрова uspavanka), **Jarní setkání** (1961, Prolećni sastanak), **Mluví ticho** (1961, Govori tiho), **Zázrak v poli** (1961, Čudo u polju), **Trpaslíkovo tajemství** (1963, Patuljkova tajna) **Račte na výstavu dětí
malířů** (1965, Izvolite na izložbu dece slikara), **Mám-li věřit mé babičce** (1967,

Ako je verovati mojej baki), sbírky povídek pro děti **Srdce loutky Ospalky a jiné povídky pro děti** (1931, Srce lutke Spavaljke i druge priče za decu), **Rozzpívané povídky** (1938, Raspevane priče), **Dětský pokoj a jiné povídky** (1942, Dečja soba i ostale priče), cestopis z Norska **Svátky cestování** (1972, Praznici putovanja), **Výbor z díla pro děti a mládež** (1985, Izbor dela za decu i omladinu) a četné výbory z její básnické tvorby aj. Její zásluhou (a také zásluhou Jary Ribnikarové) vyšla v roce 1962 antologie české a slovenské moderní poezie *Savremena čehoslovačka poezija* a v roce 1977 výbor z básnického díla Viléma Závady.

Ve značně rozsáhlé básnické tvorbě Desanky Maksimovićové můžeme rozlišit několik základních motivů. Kromě již uvedené milostné a intimní poezie psala verše o přírodě, sociální lyriku a výrazně lyricky laděné vlastenecké básně. Všechny uvedené motivy se přitom vzájemně prolínají a poskytují ucelený obraz o autorčině básnickém prožitku. Je to poezie rozumu a srdce. *„Láska a báseň se prožívají. Nemám hudební vzdělání, ale hraji v sobě a zpívám v sobě. Jestliže je metafora v mozku, zřejmě hudba vychází odněkud ze srdce, jak by řekli venkované“* — poznamenala básnířka. V osmdesáti letech básnířka uvedla, že věří v *„takovou lásku, na kterou se čeká, pro níž člověk trpí, po níž touží celý život a nakonec se jí nedočká“*. A také *„šťěstí je krásné, dokud se na ně čeká, dokud o sobě dává znát“* — píše Maksimovićová v jedné básni.

Srbská literární historie již vystopovala básnířčinu *„intenzitu básnického talentu“* a spontánnost prožitku. Poezie D. Maksimovićové se vyznačuje mj. tematickou pestrostí, hudebností, rytmikou, slovním bohatstvím a paralelismy, anaforou (každý verš začíná stejným slovem) i palilogií (opakování téhož slova na konci jednoho a na začátku následujícího verše). Mnohé její verše mají barvu a vůni země, prolínají se v nich úvahy o pomijivosti života. Vyznačují se také tím, že je psala ženská lyrická duše, která nepatřila do žádného meziválečného srbského literárního hnutí nebo směru. Podávají svědectví o její bezmezné lásce k lidem, k rodné zemi, k přírodě, k dětství.

Vnitřní neklid D. Maksimovićovou nutil, aby se vyslovila ke všemu, co ji obklopovalo, co ji vzrušovalo, zneklidňovalo i těšilo, čemu chtěla vyznat lásku, vyjádřit úctu a uznání. *„Jsem ovšem k sobě velmi přisná“* - poznamenala v jednom rozhovoru. *„Když večer něco napíšu, obvykle se mi to druhý den ráno nelíbí. V takovém případě to odkládám a čekám, až přijde jeho čas. Všimla jsem si, že když něco dělám s velkou láskou, obvykle je to krásné“*.

Desanka Maksimovićová tvořila celých sedmdesát let. Když k jejím devadesátinám provedla literární kritika malé *„úctování“*, zjistilo se, že básnířčino dílo vyšlo v srbském originále a v překladech do ruštiny, francouzštiny, bulharštiny, albánštiny, turečtiny, slovenštiny, arménštiny, estonštiny, rumunštiny, gruzínštiny, litevštiny, polštiny, angličtiny, španělštiny, portugalsštiny, němčiny, slovinštiny, makedonštiny, italštiny a češtiny celkem ve více než sto dvaceti svazcích.

„Když si dnes prohlížím všechny tyhle knihy, sama se divím, že jsem tolikrát vyjádřila své myšlenky, city a pocity ve verších. Prožila jsem celý život v poezii a s poezií“ — řekla básnířka pět let před svou smrtí. „Nic z toho, co jsem napsala, není vymyšlené. Kdybych si vymýšlela, určitě bych toho tolik nemohla napsat“.

Desanka Maksimovićová, jejíž originální dílo má nejlepší slovanské, evropské i světové tvůrčí hodnoty, obohatila srbskou kulturu také o překlady z ruské, bulharské, francouzské, makedonské, slovinské i norské poezie. Věděla, že verše se nerodí každý den. Razila proto zásadu, kterou sama přísně dodržovala, že básník musí denně číst a překládat cizí básníky. Tvrdila, že překládání poezie věnovala polovinu svého tvůrčího života.

Kdykoli básnířka cítila potřebu něco napsat nebo zapsat, činila tak všude. Neměla psací stůl. Psala tak říkáje na koleně. Celý život psávala rukou, nikdy přímo do psacího stroje. Neboť „*myšlenka zapsaná rukou prochází krví*“. Každý verš si „*protrpěla*“. Mohla by proto spolu s Marinou Cvetajevovou říci, že věří pouze těm veršům, které se derou z nitra na povrch. Neboť básníkem se člověk nestává, básníkem se rodí.

Rozsáhlá literární činnost Desanky Maksimovićové byla oceněna mnoha nejvyššími srbskými a jugoslávskými uznáními, cenami a vyznamenáními. Básnířka byla rovněž zvolena za řádnou členku Srbské akademie věd a umění.

II.

Překlady básní i próz Desanky Maksimovićové do cizích jazyků se začaly objevovat velmi záhy. Již v roce 1920, kdy vyšly její verše pouze časopisecky, byla uveřejněna jedna její báseň ve francouzském překladu. O pět let později byly její texty poprvé přeloženy do němčiny. Také překlady básní D. Maksimovićové do maďarštiny, bulharštiny a němčiny byly poprvé otištěny v roce 1928. Maksimovićová byla zastoupena rovněž v jednom ruský vydaném výboru z jihoslovanské poezie, který vyšel roku 1933, zatímco italsky vyšly její verše poprvé v roce 1938 a slovensky již roku 1940.

Básnické i prozaické dílo nestorky srbské literatury Desanky Maksimovićové však zůstává dodnes českému čtenáři bohužel téměř neznámé. Poprvé se její básně dostaly k nám v překladu neúnavného propagátora literatur jihoslovanských národů O. F. Bablera (1901–1984) v roce 1926. V revui pro literaturu, umění, kulturu a život *Archa* vyšla jeho stať o srbských básnířkách a ukázky z „*jejich lyrických básní*“. O. F. Babler psal o tvorbě Milici Stojadinovićové-Srpkinje, Danici Markovićové, Jeleny Spiridonovićové-Savićové a také o verších „*největší básnířky Desanky Maksimovićové*“. Babler hodnotil její literární vkus, harmonický výraz a její vztah k přírodě. Její sbírku *Básně* (Pesme, 1924) zařadil mezi nejlepší knihy srbské poezie. V tehdejší jugoslávské literární periodice byla Bablerova překladatelská činnost hodnocena jako

úsilí, „ *které vede ke kulturnímu sblížení česko-jihoslovanskému*“. V témže roce (1926) vyšel v čas. *Archa* rovněž Bablerův komentovaný překlad známé lidové písně *Hasanaginica*.

V roce 1929 O. F. Babler pojal šest svých časopiseckých překladů veršů D. Maksimovićové do útlého výboru *Srbské básničky* (1929) spolu s verši dalších sedmi srbských básnířek: Anici Savićové-Rebcové, Jeleny Spiridonovićové-Savićové, Milici Kostićové-Selemové, Very Obrenovićové-Delibasićové, Jovanky Hrvaćaninové, Ruži Micićové a Verky Škurlové-Ilijićové. Miniantologie srbské „ *ženské poezie*“ měla sice všechny nedostatky začínajícího překladatele, přesto však „ *byla důkazem, že v jihoslovanské literatuře jsou hodnoty, pro jejichž poznání není třeba litovat práce*“.

Mnohodomý básník, malíř a prozaik Emilian **Glocar**, rodák z obce Lukavice u Mohelnice, kde se 11. července 1906 narodil (podepisoval se rovněž Emil Bl. Glocar), patří jak do dějin české literatury, tak také do dějin literatury srbské a americké. Vystudoval pravoslavné bohosloví v Sarajevu, působil jako pop v severní Jugoslávii, literárně tvořil a redigoval časopis srbské pravoslavné církve. Napsal mj. příběhy ze života srbské zapadlé vesnice a mnichů z monastýru ve Frušské Goře, tzv. olomouckou historickou trilogii, sbírku básní a výbor vlastních a přeložených veršů *Vigilie* (1932). Za svého mnohaletého pobytu v USA (od roku 1939) vydal několik anglicky a srbsky psaných sbírek próz.

Do básnické sbírky *Vigilie* zařadil Emil Bl. Glocar překlady básní Desanky Maksimovićové, Ž. Milićeviče, Gustava Krklece, Radeho Draince, Dušana Vasiljeva a Nikoly M. Drenovce. Glocarovy překlady považovala srbská kritika za „ *básnický úspěch*“, neboť překladatel „ *cítí jazyk, rytmus a obraz*“ básně. E. Glocar měl prý dokonce v úmyslu sestavit a přeložit reprezentativní antologii současné jugoslávské lyriky.

Se jménem srbské básničky se mezi dvěma světovými válkami setkáváme rovněž v cestopisné knize Julky **Chlapcové Gjorgjevićové** *Z cest po domově* (1936). Autorka v 33 příspěvcích pojednala o městech (např. o Bělehradě, Sarajevu, Mostaru), přírodních krásách a duchovních hodnotách Jugoslávie. V jednom z textů píše také o jugoslávských básničkách, mj. o Desance Maksimovićové, Milice Kostićové-Selemové, Jeleně Spiridonovićové-Savićové, Milice Stajadinovićové-Srpkini, která si dopisovala s Boženou Němcovou, a o Draze Dejanovićové, autorce mj. rozsáhlé poémy o Janu Husovi.

Jméno překladatele Vojtěcha **Měrky**, který překládal do češtiny a slovenštiny, je dosud nejčastěji spojováno především s překlady veršů slovinských básníků Dragotina Ketteho, Alojze Gradnika, Ivana Cankara, Frana Ksavera Meška aj. V Měrka však mezi válkami překládal také prózu Desanky Maksimovićové. Povídky D. Maksimovićové překládala v třicátých letech rovněž velmi plodná překladatelka ze srbštiny a charvátštiny Anna **Urbanová**. V Literárním archivu Památníku národního písemnictví v Praze jsou uloženy dva

dopisy D. Masimovićové z roku 1938, adresované české překladatelce svých povídek ze sbírky *Jak oni žijí* (Kako oni žive, 1935) Anně Urbanové.

Uvádím je zde v přepisu jako doklad o česko-srbských kulturních stycích meziválečného období.

I.

21 — 5 — 1938.

Beograd

Poštovana Gospodjo,

Mnogo sam Vam zahvalna na pismu i prevodima. Time ste me neobično zadužili. Nemojte mi zameriti, molim Vas, što Vam odmah nisam odgovorila. Preseljavala se i naša škola, i mi lično, pa znate kako je tada mnogo posla.

Možda ću sa PEN klubom doći u Prag i tada se nadam i da ćemo se i lično upoznati, što bi mi bilo mnogo prijatno.

Jedina knjiga pesama koje još imam je „Zeleni vitez“, pa Vam je danas šaljem. Možda će Vam se u njoj štogod svideti. U poslednje vreme sam izdala (1936) zbirku pesama „Nove pesme“, u *Savremeniku Srpske književne zadruge*. Sad će mi izaći jedna zbirka priča za decu u izdanju Gece Kona pod naslovom: „Raspevane priče“ (jer je proza mešana sa stihovima). Kod istog izdavača su mi izašle i novele „Kako oni žive“ (tu knjigu sigurno imate, jer ste iz nje preveli one dve priče).

Rodjena sam 1898, 16. maja u Rabrovici. Otac mi je bio učitelj. Svršila sam filozofski fakultet u Beogradu. Bila sam godinu dana u Parizu kako stipendista Francuske vlade. Sad sam nastavnica u Prvoj ženskoj gimnaziji. Udata sam za Rusa, Sergija Slastikova. Sa njim sam zajedno prevodila malo sa ruskog. Ne znam da li je dovoljno autobiografije dovoljno?

Još jednom Vam mnogo zahvaljujem što ste svoju pažnju zaustavili i na meni i upoznali češku publiku unekoliko sa mojim radom.

Primate najiskrenije pozdrave.

Vaša Desanka Maksimović

II.

8 — 6 — 1938.

Beograd

Poštovana gospodjo,

Kao zvanični delegati iz Beograda dolaze Svetislav Petrović i Todor Manojlović, pored njih Nikola Mirković, Niko Bartulović i možda ja. Za druge se ne zna još sigurno. Zagreb i Ljubljana su se odvojeno od nas prijavljivali. Imena svih jugoslovenskih književnika koji dolaze najbolje ćete doznati u svom sekretarijatu u Pragu, to će biti najtačnije, tako mi je bar rekao naš sekretar.

Iskreno Vas pozdravlja,

Vaša Desanka Maksimović

Bohužel se mi zatím nepodařilo zjistit, zda D. Maksimovićová Prahu navštívila. Je však velmi pravděpodobné, že se tenkrát s delegací srbského PEN klubu do Československa nedostala.

Po roce 1945 překlady z básnického a prozaického díla Desanky Maksimovićové ani v literární periodice, ani v edičních plánech nakladatelství nenajdeme. S jejím jménem se setkáváme až v polovině šedesátých let. Jedinou básní *Napomenutí* (v překladu Jany Štroblové) je zastoupena v „malém výboru z jugoslávských básníků 20. století“ *Snímky krajiny poezie* (1966). V sedmdesátých letech vyšly v českém a slovenském literárním a denním tisku překlady jejích básní *Ruky* (1972), *Balkánc*, *Když mládí odváne, co děláte, ptáci?* (1974), v dalším desetiletí pak báseň *Satisfakce* s poznámkou o autorce (1985). K básnířčiným osmdesátinám, pětadesátinám a v souvislosti s jejím úmrtím uveřejnily některé denní listy (Svobodné slovo, Lidová demokracie, Rovnost) články a překlady ukázek z její básnické tvorby.

Na Slovensku si tvorby srbské básnířky vážili patrně více. Kromě časopiseckých překladů vyšla roku 1966 sbírka veršů pro děti *Nech sa páči na výstavu detských maliarov* (Izvolite na izložbu deca slikara) a samostatný knižní výbor *Láska a súcit* (1968), který obsahuje více než devadesát básní a solidní doslov Dušana Kostiće. Překladatel Víťazoslav Hečko do něho vybral verše ze čtyř autorčiných sbírek: *Miris zemlje*, *Govori tiho*, *Pesme* a *Tražim pomilovanje*.

Z tvorby Desanky Maksimovićové pro děti a mládež najdeme tři básně ve výboru *Bílé vrány aneb Pojďte si vymýšlet, pojďte si hrát* (1975). Po půl století se k její tvorbě znovu vrátil O. F. Babler. Před lety vydal ve velmi hezky graficky vyzdobeném útlém svazečku překlady devíti básní D. Maksimovićové pod názvem *Odkaz a jiné básně* (1978), který opatřil výstižným doslovem. Její báseň *Gračanico...* byla pojata do reprezentativního výboru hagiografických pochval, lidových písní, studií, esejů a básní s kosovskými náměty *Co se stalo na Kosovu rovném* (1990), který uspořádal a spolu s L. Kubištou, I. Wenigovou, J. Hiršalem a O. Berkopcem přeložil Dušan Karpatský. Osmi překlady básní je D. Maksimovićová zastoupena v dosud nejrozsáhlejší české antologii srbské moderní básnické tvorby *Nekonečný modravý kruh* (1996).

Desanka Maksimovićová, jejíhož 100. výročí narození jsme si v roce 1998 připomněli, je legendou srbské literatury a kultury našeho století.